

EESTI NÄITLEJATE LIIT (ENL)**KOLLEKTIIVSE ESINDAMISE PÕHIMÕTTED****I MÕISTED**

Eesti Näitlejate Liit – kollektiivse esindamise organisatsioon (edaspidi ENL), kes teostab õiguste omajale kuuluvaid teose esitaja varalised õigusi, mis on tekkinud esitaja/näitleja esitusega ning mille õiguste omaja loovutab lepinguga ja lepingus sätestatud tingimustel ENL-ile nende õiguste kollektiivseks teostamiseks ENL-i kaudu

Õiguste omaja - isik, kes omab autoriõigusega kaasnevaid õigusi ja/või kellel on õigus õigustest saadavale tasule.

Liige - õiguste omaja või õiguste omajaid esindav üksus, sealhulgas teised kollektiivse esindamise organisatsioonid (edaspidi KEO) ja õiguste omajate ühendused, kes on vastu võetud ENL liikmeks

Õigustest saadav tasu - tasu, mida kollektiivse esindamise organisatsioon kogub õiguste omajate nimel.

Haldustasu - summa, mida kollektiivse esindamise organisatsioon õigustest saadavast tasust või selle tasu investeerimisest saadavast tulust võtab, maha arvab või tasaarvestab selleks, et katta autoriõiguse või autoriõigusega kaasnevate õiguste teostamise teenuse kulud.

Esindusleping – KEO-de vaheline leping, millega üks KEO annab teisele KEO-le loa või volituse nende õiguste teostamiseks, mida ta esindajana teostab

Kasutaja - isik, kes teeb toiminguid, mille jaoks on vaja õiguste omaja luba või millega seoses tuleb õiguste omajale maksta tasu.

II ÕIGUSTE KOLLEKTIIVSE TEOSTAMISE PRINTSIIBID

1. ENL teostab õiguste omajate huvisid, kes on ENL liikmestaatuses või ilma liikmestaatuset omamata, lepingu alusel, delegeerinud oma õiguste teostamise ENL-ile.
2. Õiguste omajate kategooriad:
 - (i) liikmelepingu alusel;
 - (ii) õiguste teostamise lepingu alusel.
3. ENL kohustub õiguste teostamisel:
 - (i) tegutsema võrdselt kõikide õiguste omajate huvides, kelle õigusi ta teostab;
 - (ii) mitte seadma õiguste omajatele kohustusi, mis ei ole nende õiguste ja huvide kaitseks ning tõhusaks teostamiseks objektiivselt vajalik;
 - (iii) kasutama õigust kõikidelt isikutelt saada teavet, mis on vajalik õigustest saadava tasu kogumiseks, jaotamiseks ja väljamaksmiseks;
 - (iv) esindama ja kaitsema õiguste omajate huvisid, mh kohtus ja muudes institutsioonides;
 - (v) võimaldama suhtluse elektrooniliste sidevahendite abil;
 - (vi) avaldama teiste KEO-dega sõlmitud esinduslepingu põhitingimused, sealhulgas lepingu kestuse ja osutatavate teenuste maksumuse.

III ÕIGUSTE OMAJA GARANTIID

1. Õiguste omajal on õigus:
 - (i) määrata territoorium ja õiguste või õiguste kategooriad ühe või mitme teoseliigi, autoriõigusega kaasnevate õiguste objekti osas, kus ENL teostaks tema õigusi ning sõlmides selleks kirjaliku nõusoleku;
 - (ii) sõlmida litsentsilepinguid õiguste, õiguste kategooriate või eri liiki teoste autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide mitteäriõigusel eesmärgil kasutamiseks;
 - (iii) lõpetada ENL-ga sõlmitud leping või nõuda talle üle antud õiguste või õiguste kategooriate tagastamist ühe või mitme teoseliigi, autoriõigusega kaasnevate õiguste objekti või enda valitud territooriumide osas. Lepingu lõpetamine või õiguste tagastamine jõustub selle majandusaasta lõpus, mil leping lõpetati või õigused tagastati.
2. Kui õiguste omajal on saada tasusid kasutamise eest, mis toimus enne lepingu lõpetamise või õiguste tagastamise jõustumist, sailivad talle õigused, mis kehtisid lepingu kehtivuse ajal.
3. Kõikidest garantiidest peab ENL õiguste omajat teavitama enne õiguste teostamiseks vajaliku kokkuleppe sõlmimist.

IV ÕIGUSTE OMAJALE ANTAV TEAVE

1. Enne õiguste teostamise kokkuleppe sõlmimist tuleb õiguste omajat teavitada halduskuludest ja muudest mahaarvamistest, mida õigustest saadavast tulust tehakse.
2. Vähemalt kord aastas antakse igale õiguste omajale, kellele ta tegi teabega seotud perioodil makseid, kättesaadavaks vähemalt järgmise teabe:
 - (i) kõik kontaktandmed, mida õiguste omaja on lubanud ENL-il kasutada oma isiku ja asukoha kindlakstegemiseks;
 - (ii) õigustest saadav tasu, mis on õiguste omajale eraldatud;
 - (iii) ENL poolt õiguste omajale makstud summad teostatavate õiguste kategooriate ja kasutusliikide kaupa;
 - (iv) ajavahemik, mille jooksul õiguste omajale eraldatud ja makstud summade aluseks olevaid õigusi kasutati, välja arvatud juhul, kui kasutajate aruandlusega seotud objektiivsetel põhjustel ei saa kollektiivse esindamise organisatsioon seda teavet esitada;
 - (v) mahaarvatud haldustasud;
 - (vi) muud mahaarvamised, mis ei ole seotud haldustasudega;
 - (vii) õigustest saadav tasu, mis on õiguste omajale mis tahes ajavahemiku kohta eraldatud, kuid mida ei ole veel välja makstud.
3. Teave tehakse teatavaks 30 kalendripäeva jooksul peale üldkoosoleku otsust, millega kinnitatakse mh eelmise perioodi majandusaasta aruanne.
4. Kui ENL saab tasu teistelt KEO-delt, siis teeb ta vähemalt kord aastas igale õiguste omajale, kellele nad eraldasid õigustest saadavat tasu või tegid makseid teabega seotud perioodil, kättesaadavaks vähemalt p 7 osutatud teabe.
5. Õiguste omajal on õigus saada esitada põhjendatud taotluse alusel teavet:

- (i) teose või autoriõigusega kaasnevate õiguste objekti kohta, mille suhtes ENL õigusi teostab;
 - (ii) isikut, kellele on õigused loovutatud või litsentseeritud;
 - (iii) õiguste teostamise territooriumi.
6. ENL teeb viivitamata, 10 kalendripäeva jooksul p 5 nõutud teabe elektroonilises vormis kättesaadavaks.
7. Kui punktis 5 nimetatud teabe esitamine teoste või autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide kohta on ENL tegevuse ulatuse tõttu põhjendamatult keeruline, tuleb teha kättesaadavaks teave vähemalt teoste või autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide liikide kohta, samuti teostatavate õiguste ning nende teostamise territooriumide kohta.

V ÕIGUSTE OMAJATE SAADAOLEVATE SUMMADE JAOTAMISE ÜLDPÕHIMÕTTED

1. Õiguste omajate saadaolevate summade jaotamise üldpõhimõtted kinnitab üldkoosolek, lähtudes eeskätt:
 - (i) õiguste omaja esituse kestusest teoses (minutipõhine jaotus);
 - (ii) võrdsuse põhimõttest olukorras, kus esitaja osalust ja panust ei ole võimalik objektiivselt kindlaks teha (solidaarne jaotus).
2. Üldkoosolek kinnitab jaotuse eelmisel majandusaastal kogutud ja jooksva aastal väljamakstavaks muutunud summade kohta. Juhul kui üldkoosolek ei ole oma otsust teinud jooksva aasta 30. juuniks, kehtib eelmine otsus edasi.
3. Õiguste omajatele makstakse saadaolevad summad välja võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt kaheksa kuu möödudes selle majandusaasta lõpust, kui õigustest saadav tasu koguti (*väljamakse tähtaeg*).
4. Juhul kui õiguste omajat või tema kontakte ei ole võimalik selle aja jooksul kindlaks teha, hoitakse kogutud summad ENL raamatupidamisarvestuses muudest finantsvahenditest eraldi.
5. Õiguste omaja isiku ja asukoha kindlakstegemiseks teeb ENL hiljemalt 3 kuud pärast väljamakse tähtaega oma liikmetele ja esindatavatele isikutele teatavaks:
 - (i) teose või autoriõigusega kaasnevate õiguste objekti pealkirja;
 - (ii) õiguste omaja nime;
 - (iii) asjaomase tootja nime;
 - (iv) mis tahes muu asjaomase kättesaadava teabe, mis võib olla abiks õiguste omaja kindlakstegemisel.
6. Kui ka see meede jääb tulemuseta, teeb ENL sama teabe avalikuks oma veebilehe kaudu, lähtudes andmekaitse reeglitest.
7. Kui ENL on teinud kõik endast oleneva, et õiguste omajale kogutud tasu välja maksta, kuid see ei ole olnud võimalik, loetakse väljamakse tähtajast kolme aasta möödudes need summad mittejaotatavateks.
8. Mittejaotatavaks muutunud summade kasutamiseks annab suunised üldkoosolek, suunates vastavad summad uuesti jaotusesse ja/või kasutades neid kultuuri-, sotsiaal- või haridusteenuste rahastamiseks ja/või kasutades neid summasid muul moel õiguste omajate kasuks.

VI HALDUSTASUD JA MUUD MAHAARVAMISED

1. Õigustest saadavast tasust ja tasu investeerimisest mistahes tulust tehtavad mahaarvamised peavad olema mõistlikud ja kehtestatud objektiivsetel alustel.
2. Haldustasust kaetakse autoriõiguse või autoriõigusega kaasnevate õiguste teostamise teenuse kulud, mis peavad olema põhjendatud ja dokumenteeritud.
3. Haldustasu ja muude mahaarvamiste tegemiseks annab suunised ENL üldkoosolek.
4. Haldustasu määrade kehtestamisel lähtub üldkoosolek:
 - (i) vastava aasta eelarvest;
 - (ii) teenuse osutamisega seotud kulude suurusest;
 - (iii) litsentsilepingute sõlmimisega seotud kulude suurusest;
 - (iv) õigustest saadava tasu jaotamise ja väljamaksmisega seotud kulude suurusest.
5. Kui peale majandusaasta lõppu selgub, et tegelikud halduskulud sellel perioodil olid väiksemad kui summad, mida ENL haldustasuna õigustest saadavast tasust maha arvas, teeb üldkoosolek hiljemalt 30. juunil otsuse kasutama jäänud tasude kasutamise kohta ning:
 - (i) suunab kasutamata jäänud tasu järgmise perioodi haldustasude hulka;
 - (ii) suunab õiguste omajatele väljamaksmiseks.
6. Muudest mahaarvamistest rahastatakse sotsiaal-, kultuuri- või haridusteenuseid, mida osutatakse niisugustel õiglastel alustel, mis hõlmavad eelkõige juurdepääsu kõnealustele teenustele ja nende ulatust.

VII Kaebuste lahendamine

1. Õiguste omajal on õigus esitada kaebus ENL-ile saadaolevate summade kogumise, mahaarvamiste ning jaotamise korra kohta.
2. Kaebuse esitamise korral on ENL kohustatud vastama kaebuse esitajale kirjalikult 10 kalendripäeva jooksul, kaebuse tagasilükkamise korral peab Liit seda põhjendama.
3. Kui pooled ei saavuta tekkinud vaidluses kokkulepet, on ühel või mõlemal pooltel õigus pöörduda vaidluse lahendamiseks lepitaja poole. Lepitajaks võib olla autoriõiguse komisjon või poolte valitud üks või mitu isikut, kes vastavad lepitusseaduse §-s 3 nimetatud tingimustele.

VIII JÄRELEVALVE

1. ENL tegevuse üle teostab järelevalvefunktsiooni kuni 3-liikmeline revisjonikomisjon, kuhu kuuluvad kõikide õiguste omajate kategooriate esindajad.
2. Lisaks on järelevalvefunktsiooni täitva organi ülesanne anda suuniseid riskijuhtimise kujundamiseks. Järelevalveorgani nõusolek on vajalik laenulepingu sõlmimine ja tagatise andmisel.
3. Juhatuse liige ja järelevalvefunktsiooni täitev isik peab üldkoosolekule igal aastal esitama eraldi aruande, mis sisaldab järgmist teavet:
 - (i) kõik kollektiivse esindamise organisatsiooniga seotud huvid;

- (ii) eelneva majandusaasta jooksul kollektiivse esindamise organisatsioonilt saadud mis tahes tasu, sealhulgas nii rahalised kui ka mitterahalised hüvitised;
 - (iii) eelneva majandusaasta jooksul kollektiivse esindamise organisatsioonilt saadud summad õiguste omajana;
 - (iv) avaldus tegeliku või võimaliku konflikti kohta isiklike ja kollektiivse esindamise organisatsiooni huvide vahel või kollektiivse esindamise organisatsiooni ees võetud kohustuste ja mis tahes muu füüsilise või juriidilise isiku ees võetud kohustuste vahel.
4. Juhatus koostab oma tegevuse kohta läbipaistvusaruande, mis sisaldab mh finantsteavet õigustest saadava tasu, kollektiivse esindamise organisatsiooni poolt õiguste omajatele esitatavate teenuste kulude ja õiguste omajate saadaolevate summade kohta ning teiste kollektiivse esindamise organisatsioonidega seotud suhete kohta.
 5. Läbipaistvusaruanne esitatakse heakskiitmiseks üldkoosolekule samaaegselt koos majandusaasta aruandega.
 6. Riiklikku järelevalvet ENL kollektiivse esindamise põhimõtete nõuete täitmise üle teostab Patendiamet.